

D. D.
MARI GIVRBA,

I. C. MESSANENSIS

LVCVBRATIONES

IN OMNE IVS MVNICIPALE,
Quod vulgò appellant

STATVTVM
NOBILIS SENATVS MESSANENSIS,

SVIQVE DISTRICTVS, ET TOTIVS FERE SICILLÆ.

Opus vt votis omnium expetitur, ita multa sub incude castigatum,

IN QVO

*Societatis, Nuptiarum, Dotium, etiam de Paragio, Fendorum, Successionum, Exequutorum,
Legitima, Vita Militia, Melioramentorum, Solutionum Materia
copiosè, distictè, subtiliter, nouè explicantur.*

Editio prima Gallica correctior, & varietate characterum adornata.

LUGDVNI,
Ex Officina ANISSONIANA.

M. DC. LXXIII.
CVM PRIVILEGIO REGIS

*Asala
lib. el edig.
ala mag.*

3
43984

PETRVS PICCOLVS

I. C. MESSANENSIS,

Ad amicum Lectorem.

Pam dudum Author huiusce operis editionem tibi, Amice Lector, promissit, cum Decisionum Sacri Consilij volumen typis daret, eius promissi fide se hodie excoluit: ne scilicet, vel longa manu dare, vel Poëtam illum imitari videatur, qui ve gloriolam aliquam vulgo captaret, Poëmatum plurimum exordia summis studio concinnata venditabat, cum nihil minus interim cogitaret, vel etiam præstare posset, quam vel unius Poëmatij ultimam manum. Scio dilatam adeo debiti solutionem culpabit aliquis, præsertim, cum si quid in stipulationem sine certa die veniat, quam primum commode fieri potest, debeat. Sed facile veniam dabit quisquis, vel Authoris morem nouerit, vel vitæ rationem. Motem (inquam) illum quem eo vsque proprium sibi fecit, ut vix in altero reperiri, scilicet in confirmandis rerum sententiis, non duas, aut tres consentientium Doctorem auctoritates proferre illi satis est: sed quinquagenos, centenos, & eo amplius testes adhibere consuevit. Qua in re præterquam quod eam laudem merito tulit, quod quorum testimonio utitur, eos omnes in fonte ipso videtis, oculatus non auritus scilicet illud etiam magis admirandum est, quod istos ipsos haud sanè aliorum ductu, uti fit, alio alium referente acceperit, sed seorsim singulos legerit: qua ceris laboriosissima scribendis ratio quantum oij, quantum temporis postulet, nemo non videt. Sed, & vitæ ratio, quam sibi Author præscripsit, mora huius non minimam causam habet: cum enim ad eum quotidie nedum è Sicilia tota, sed etiam è vicinis Neapolitano Regno, noti, ignoti amici, & sæpe etiam inimici confluant, vel ut consilium de iure petant, vel ut causas præsertim differant, ac deploratas in vitam restituant: neque his ille operam suam negare possit, tum ne ex officioso isto Patroni munere, multorum inamicitia sibi necessario contrahenda sit, tum ne in veterem illam Atheniensem legem peccet, qua pelli ex Vrbe iubebatur is, qui erranti viam comiter non commoueret, fit hæc, ut sæpe, ac plurimum bonas horas editioni subtrahere, quam inuitus cogatur. Quod si Typographum in partem culpa vocem, non sane mentiar, qui vix se posse, vni typis tot è confluentium litteratorum humanam votis satisfacere ingenue scitatur. Sed huius ipsius mora dispendium cumulationi lucro Author rependit. Si quidem totam vitam Messanensium turis Municipalis explicationem duabus partibus completi primum statuerat: nunc vero cum capita singula non obiter, ac leni manu tractare, quod alij dudum fecere, sed latius in iis pedem figere, & penè singulis verbis sua adhibere commentaria, coherentisque suis sedibus quæstiones explicare intendat, reducto calculo in quatuor volumina partiti cogitat. Quorum primam nunc habes, quod totam illam tractationem Statutaris Societatis qua virum inter, & uxorem Messanensium more contrahitur, decem, & sex capitibus comprehendit, copiosè adeo explicatam, nihil ut fere desiderari possit. Sed iam hic stilum cohibeo: nam cum editionis moram satis excusasse mihi videar, non est, cur illas huc libri laudes congeram, aut in panegyrim excurram: neque enim id Authoris modestia pateretur, neque instituti mei ratio, qui tantum à fictis, adulatisque laudibus abhorrero soleo, ut & in veris interdum tutiorem silentij legem mihi ipsi præscripsim. Sed, & illud vereor, ne quis in me vulgatum illud intorqueat, perfacile esse Athenis Atheniensem laudare: præstat igitur partem hanc, id est libri laudationem, quam communi hominum vitio Scriptores fere omnes secretis artibus, & veluti per cuniculos ambians, ipsi eidem libro imponere: siquidem is mihi semper sensus fuit, perfectum quemque Oratorem, qualem in suo Tullius vel effinxit, vel optauit, facillime in quolibet orationis genere, & ornate, & acutè de quacumque re disceptaturum, atque adeo persuasurum esse: hoc vnum minime præstare posse, librorum ita laudare, ut laudem ferat, nam nisi liber ipse se laudet, na ego laudationem omnem ab alio profectam nihili estimauerim. Vale interim Lector, & fruire.

INDEX

D. M A R I I
G I V R B A I. C.
R E G I I C O N S I L I A R I I
L V C V B R A T I O N E S I N O M N E I V S
municipale, quod vulgò appellant
S T A T V T V M
N O B I L I S S E N A T V S M E S S A N E N S I S,
S V I Q V E D I S T R I C T V S,
E T T O T I V S F E R E S I C I L I Æ.

DE CONTRACTIBVS, ET SVCCESIONIBVS.

A R G V M E N T V M.

Cur tot, tantisque legibus, Tot etiam, ac tantæ consuetudines fuerint necessarix? Tum qua ratione, quibusque legibus inducendæ? Quo quemque deinde pacto adstringant? Postea vero, quæ oïm fuerit Messanenſis iurisdic-tio? Quisq; olim, quisque in hanc diem, (vt vocant) Districtus? Deinde quæ causa aliquas Civitates, quæ licet in Messanenſis ditionis circumscrip-tione non sint, ad Messanenſes tamen Consuetudines, & Statuta seruanda compulerit? Quid denique sit, quod Nostræ, omnium consuetudinum pos-tremæ, Commentariis illustrentur?

S V M M A R I V M.

- 1 Nouæ leges, pro reſto Regni regimine edi ne-cessæ sūt.
- 2 Lex scripta, de omnibus non est.
- 3 Lex diffinire non potuit, quæ ex factis eueniunt.
- 4 Lex non attendit verba, sed sensum.
- 5 Verba legis non sunt lex, nisi quantum legisla-toris intentioni deseruiunt: ideo potius mens attenditur, quam verba.
- 6 Legislatoris peccatum, in sermone est, non in sententia.

- 7 Falla omnia incerta sunt.
- 8 Ius mutatur, ex minima falli mutatione.
- 9 Naturale à civilis Iure, in quo differat.
- 10 Legislator ea potius respicit, quæ frequenter, quam quæ raris accidunt.
- 11 Iura variantur variatis temporibus, & locis.
- 12 Consuetudo legis habet vigorem.
- 13 Consuetudo, quid sit, excutitur.
- 14 Iudicis arbitrio relinquitur, quanta tempora firmetur consuetudo.
- 15 Actus variæ, aut disformes, consuetudinem non inducunt.
- 16 Mores quomodo à consuetudine distinguantur.
- 17 Consuetudo an obtineat, non deficiente lege.
- 18 Consuetudo constat ex quatuor, ex moribus, ex tempore, ex ratione, & ex tacito populi consensu.
- 19 Bald. in l. de quibus n. 31. ff. de legib. respicitur.
- 20 Princeps in legibus condendis, popularium consuetudines debet inspicere.
- 21 Leges ex moribus indulta, dicuntur validiores scriptis legibus.
- 22 Consuetudo, & statutum à pari procedunt.
- 23 Consuetudinis partes, quæ sint, declarantur.
- 24 Consuetudo contra bonos mores, seruanda non est.
- 25 Consuetudo scriptis tradi debet, nec ex hoc perdit nomen consuetudinis.
- 26 Leges scriptæ, mandata de facili non sunt.
- 27 Consuetudo Principum pedibus subiacet.
- 28 Consuetudo Iuris iudicium debet esse legitimè præscripta, sicut si interpretatio sit. L. i. m. n. 19.
- 29 Consuetudo interpretatio, non est per se Ius.